

# History of Civilization Sciences in Islam

20-21 DECEMBER  
2019

Ibn Haldun University  
İstanbul

IN MEMORY OF FUAT SEZGİN



PROGRAM



# BİLİM KURULU

Prof.Dr. Recep Şentürk  
Bilim Kurulu Başkanı

Prof.Dr. Ali Durusoy  
Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç  
İbn Haldun Üniversitesi (Medit)

Prof.Dr. Ataullah Bogdan Kopanski  
Islamic University of Malaysia

Prof.Dr. Bilal Aybakan  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof. Dr. Bülent Uçar  
Osnabrück Üniversitesi

Prof. Dr. Cüneyt Kaya  
İstanbul Üniversitesi

Prof.Dr. Erol Özvar  
Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Eyyüp Tanrıverdi  
Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Fatih Andı  
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Prof. Dr. Fuat Erdal  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. Halil Berktaş  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. İbrahim Kafi Dönmez  
29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Kemal Sözen  
Akdeniz Üniversitesi

Prof.Dr. Mahmut Ak  
İstanbul Üniversitesi

Prof.Dr. Medayim Yanık  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. Mehmet Görmez

Prof. Dr. Mehmet İpşirli  
Medipol Üniversitesi

Prof. Dr. Metin Cosgel  
University of Connecticut

Prof.Dr. Muqteda Khan  
University of Delawer

Prof.Dr. Murteza Bedir  
İstanbul Üniversitesi

Prof.Dr. Mustafa Sinanoğlu  
29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Nalan Türkmen  
Marmara Üniversitesi

Prof.Dr. Omar Hamdan  
Tübingen Üniversitesi

Prof.Dr. Ömer Faruk Harman  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. Sabri Orman  
İstanbul Sabahaddin Zaim Üniversitesi

Prof.Dr. Selçuk Mülayim

Prof.Dr. Serdar Demirel  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay  
29 Mayıs Üniversitesi.

Prof. Dr. Süreyya Faruoqi  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. Tahsin Görgün  
29 Mayıs Üniversitesi

Prof.Dr. Tarık Bedevi

Prof. Dr. Teoman Duralı  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. Ümit Meriç  
İstanbul Üniversitesi

Prof.Dr. Yasin Aktay

Prof.Dr. Yunus Apaydın  
Erciyes Üniversitesi

Prof.Dr. Yüksel Özden  
İbn Haldun Üniversitesi

Prof.Dr. Ruhi Ayangil

Doç.Dr. Ayşe Zişan Furat  
Marmara Üniversitesi

Doç.Dr. Burhan Köroğlu  
İbn Haldun Üniversitesi

Doç.Dr. İbrahim Turan  
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç.Dr. Mehmet Bayartan  
İstanbul Üniversitesi

Doç.Dr. Ramazan Aras  
İbn Haldun Üniversitesi

Doç.Dr. Talha Köse  
İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Ahmet Murat Özel  
İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Elmira Akhmedova  
Islamic University of Malaysia

Dr. Öğr. Üyesi. Emine Hoşoğlu Doğan  
İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Enes Tüzgen  
İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Enis Doko  
İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Öğr.Üyesi. Hakkı Öcal  
İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Heba Raouf  
İbn Haldun Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Mustafa Sürün  
Yalova Üniversitesi

Dr. Hüsrev Subaşı

Dr. Majeeda Omar  
Ürdün Üniversitesi

Dr. Öğr.Üyesi. Mehmet Emin Babacan  
İbn Haldun Üniversitesi  
Dr. Mehmet Genç  
İstanbul Şehir Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Mehmet Özturan  
İstanbul Medeniyet Üniversitesi

## **TERTİP HEYETİ**

Prof.Dr. Recep Şentürk  
Prof.Dr. Atallah Bogdan Kopanski  
Prof.Dr. Bilal Aybakan  
Prof.Dr. Erol Özvar  
Prof. Dr. Metin Cosgel  
Prof.Dr. Ömer Faruk Harman  
Doç.Dr. Ayşe Zişan Furat  
Dr. Öğr. Üyesi. Ahmet Murat Özel  
Dr. Öğr. Üyesi. Ebru Morgül  
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Sürün  
Dr. Öğr. Üyesi Sümeyye Kuşakçı  
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Süruri  
Dr. Enes Tüzgen  
Dr. Öğr. Üyesi. Enis Doko  
Rıza Tefvik Kalyoncu  
Osman Doğan




## **ASİSTANLAR**

Ece Eralp  
Elif Bayram  
Mehmet Emin Sağan  
Selen Fettahoğlu

## 20 ARALIK 2019, Cuma

08:00 - 09:00	<b>Açılış İkramı</b>
09:00 - 09:30	<b>Açılış Konuşmaları</b> <i>Mahmut Ak</i> <i>İstanbul Üniversitesi Rektörü</i>
09:30 - 10:45	<b>Açılış Konferansı</b> <i>Tahsin Görgün</i>
10:45 - 11:00	<b>İkram</b> ☕
11:00 - 12:00	<b>2. OTURUMLAR</b>
	<b>Fıkıh Tarihi</b> (Mukaddime Salonu) <b>Oturum Başkanı:</b> <i>İbrahim Kafi Dönmez</i>
	Fıkıh'ın Teşekkülü <i>Bilal Aybakan</i>
	Fıkıh Usulü'nün Doğuşu ve Gelişimi <i>Murteza Bedir</i>
	Osmanlı Usul-i Fıkıh Geleneği <i>İmam Rabbani Çelik</i>
	Vakıf Özelinde Osmanlı Dönemi Fıkhı <i>Süleyman Kaya</i>
	<b>İletişim Tarihi 1</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Mehmet Emin Babacan</i>
	İslam'da İletişim Tarihi ve Hukuku <i>Hakkı Öcal</i>
	<i>Hediyetullah Aydeniz</i>
	<i>Cengiz Anık</i>
	<i>Yusuf Ziya Gökçek</i>
	<b>Tarihin Tarihi 1</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Mahmut Ak</i> Kuruluş Devri Osmanlı Tarihçiliğinde Bir Gelenek: "Tevarih-i Al-i Osman" Tarzı Eserler
	Selçuklu Tarihi Kaynağı Olarak Selçuknâmeler <i>Haşim Şahin</i>
	Tarihin Tarihi Bağlamında Erken Dönem İslam Tarihine Metodolojik Bir Yaklaşım <i>Halil İbrahim Hançabay</i>

	<p>Tarih ve Siyaset: Gelibolulu Mustafa Âlinin Mehasin ül-Âdâbi Üzerine Bazı Gözlemler <i>İsmail Pamuk</i></p>
	<p>The Formation of History as a Discipline during Early Islamic History – <i>Elmira Akhmetova</i></p>
12:00 - 13:00	<b>3. OTURUMLAR</b>
	<p><b>Medeniyet Araştırmaları</b> (Mukaddime Salonu) <b>Oturum Başkanı</b> : <i>Bülent Uçar</i> - OSNABRÜCK ÜNİVERSİTESİ</p>
	<p>Dünya Görüşünün Medeniyet Bilimleri Tarihindeki Yeri <i>Alparslan Açıkgenç</i></p>
	<p>İkinci Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Düşüncesinde İctimai Usul-i Fıkıh ve Usul-i Fıkıh Etrafında Yapılan Tartışmalar <i>Vahdettin Işık</i></p>
	<p>Mukaddime Ve Medinetu'l Fadıla Eserleri Işığında İbn Haldun Ve Fârâbi'nin Medeniyet Tasavvurları <i>Suat Çelikkol - Fatıma Aksakal</i></p>
	<p><b>İletişim Tarihi 2</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı</b> : Hakkı Öcal</p>
	<p>Yeni Zelanda Saldırısının Dijital Ayak İzleri: Twitter Örneği <i>Osman Doğan</i></p>
	<p>Türk Tarihinde Kurtuluş Efsanelerinin Film Senaryosu Olarak İşlenmesi: Kürşad İhtilal Örneği <i>Nowazes Ali Khan</i></p>
	<p>Teleevanjelizm: Televizyonun Dini Hayat Üzerindeki Dönüştürücü Etkileri <i>Ali Kıvrak</i></p>
	<p><b>Tarihin Tarihi 2</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı</b> : <i>Ramazan Aras</i> Rethinking on the Histories of Anthropological Thought: Contributions of Al-Biruni and Ibn Battuta</p>
	<p>Bilimler Tarihine Endülüs'ten Bakmak: İbn Cülcül ve Sâid el-Endelüsî'nin Eserlerinde Bilimler Tarihi ve Müslüman Bilginlerin Yaptıkları Katkıları <i>C. Ersin Adıgüzel</i></p>
	<p>Conservation And Continuity Of The Muslim Historiography In The Age Of Paper Revolution: Islamic Historia Sacra Versus Profanum Christianitatis, 7 Th -8 Th Century Ce/1 St -2 Nd Century H <i>Ataullah Bogdan Kopanski</i></p>

	History of Historiography and Science after Fuat Sezgin <i>Detlew Quintern</i>
13:00 - 14:30	Yemek - Cuma Namazı   
14:30 - 16:00	<b>4. OTURUMLAR</b>
	<b>Felsefe Tarihi</b> (Mukaddime Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Kemal Sözen</i> İslam Meşşai Felsefe Geleneğinde Metodik İlkeler ve Değeri
	İslam Felsefesi ve İlim Tasnifleri Tarihi <i>Mevlüt Uyanık</i>
	Erken Dönem Mutezile Kelâmının Aristotelesçi Felsefesi ile İlişkisi <i>Veysel Kaya</i>
	Osmanlı Düşüncesini Es'ile Kitaplarında Aramak: Kara Seydî-i Hamîdî ve Es'ile Literatürüne Katkısı <i>Yasin Apaydın</i>
	Ibn Rushd's Inquiry into Truth <i>Majeeda Omer</i>
	KLASİK DÖNEM KELÂMINDA BİLİM VE FELSEFE: Kelâmın Dakik ve Latîf Konuları Ekseninde Bir Değerlendirme <i>Mehmet Bulğen</i>
	<b>Tasavvuf Tarihi</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Ahmet Murat Özel</i>
	History of Tasawwuf <i>Merdan Güneş</i>
	Imagining Tasawwuf in Asian Civilization: Izutsu's Oriental Philosophy Revisited <i>Qayyim Naoki Yamamoto</i>
	Tasavvuf Metafiziğinin Gölgesinde Ramon Llull'un Varlık Düşüncesi <i>Selman Dilek</i>
	Doğu İrfanının Amerika'daki İzdüşümleri: New England Transandalistleri ve Tasavvufî Şiir <i>Nurullah Koltaş</i>
	Hicrî İlk Beş Asırda Dinî İlimlerin Gelişimi ve Tasavvuf <i>Merve Sağan</i>
	<b>Psikoloji Tarihi</b> (Cihannüma Salonu)
	The Unappreciated Contributions of Early Muslim Scholars to Psychology <i>Malik Badri</i>

	Osmanlı Döneminde Akıl Hastalığı <i>Hatice Nil Sarı</i>
	<b>Oturum Başkanı</b> : Turgay Şirin Modern Psikoloji Tarihinde Osmanlı'nın Yeri
	İslamda Psikoloji Tarihi <i>Mustafa Atak</i>
	Exploring the Diversity of Disciplinary Approaches to Human Psychology in the Islamic Intellectual Heritage <i>Hooman Keshevarzi</i>
16:00 - 16:15	İkram ☕
16:15 - 17:45	<b>5. OTURUMLAR</b>
	<b>Mantık Tarihi</b> (Mukaddime Salonu) <b>Oturum Başkanı</b> : <i>Ali Durusoy</i>
	İslam Mantık Tarihinden Kesitler <i>İbrahim Çapak</i>
	Argümanlaştırma (Argümantasyon) Ve İslam Bilimlerinde Kullanımı <i>Aytekin Özel - Elif Özel</i>
	İlim-i Nazar (Hilâf/Cedel)'in Tekâmülû: Burhanuddîn En-neseî Ve Eserleri <i>Necmeddin Pehlivan</i>
	İslam Mantık Felsefesinde Yükleme Teorileri <i>Mehmet Özturan</i>
	Is There Really a Problem of "the Authenticity of Islamicate Dialectics"? <i>Rahmi Oruç</i>
	<b>Coğrafya Tarihi</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı</b> : <i>Mehmet Bayartan</i> Geçmişten Geleceğe Coğrafi Düşünceler
	An Investigation on Geophysical Ideas and Measurements in Ottoman Geography in Transition from Premodern (Islamic) to Modern (Western) Periods <i>Ferhat Özçep</i>
	Tercümelere Özgün Eserlere Osmanlı Coğrafyacılığının Gelişimi <i>İlhami Danış</i>
	Osmanlı Coğrafyacılığı Ve Avrupadan Tercüme Eserler (16-18. Yy) <i>Ahmet Üstüner</i>
	Fuat Sezgin Çalışmalarında Coğrafya: Tarihi Süreç <i>Hakan Kalaycı</i>

	<b>İslam Siyaset Tarihi</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Talha Köse</i>
	Osmanlı'da İlimi Siyaset <i>Cüneyt Köksal</i>
	Tarihsel ve Teorik Açıdan Adalet Dairesinin Uzun Formu <i>İlker Kömbe</i>
	Firâset Aynasında Siyaset Yapmak: İslam Düşünce Tarihinde İlm-i Firâset ve Siyasetnâme Literatüründeki Yansımaları <i>Elmin Aliyev</i>
	Siyaset-i Akliyye Siyaset-i Şeriyye İlişkisi <i>Furkan Şentürk</i>
17:45 - 18:00	İkram ☕
18:00 - 19:00	<b>6. OTURUMLAR</b>
	<b>İşletme Tarihi</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Fuat Erdal</i>
	İslam Medeniyetinin Yönetim Bilimine Katkısı: Yönetici Geliştirme Örneği <i>Nihat Erdoğan</i>
	An Eleventh Century Handbook for Managers: Qabus-Nama and Responsible Management <i>Sümeyye Kuşakçı</i>
	Restoring Trust in Islamic Business Ethics <i>Mahmut Arslan</i>
	<b>Hadis Tarihi</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Zekeriya Güler</i>
	Hadis Tarihi'nin Dönemleri <i>Ahmet Yücel</i>
	Hicrî İlk Üç Asırda Ricâl Tenkit İlminin Kısa Serüveni <i>Halil İbrahim Turhan</i>
	Tatavvuru rivayeti'l hadis mine'l karni'l sani ile karni's-salis <i>Hamza Bekri</i>
	Tarihu'l Musannafati'l Hadisiyye fi'l Karneyn er-Rabi' ve'l Hamis: El Müstehracat nemuzecen mukarabetun cedide <i>Ahmet Snawbar</i>
19:30	<b>AKŞAM YEMEĞİ</b> 🍴🍴

## 21 ARALIK 2019, Cumartesi

08:00 - 09:00	İkram ☕
09:00 - 10:00	<b>7. OTURUMLAR</b>
	<b>Dil Bilimleri Tarihi</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Bilal Aybakan</i>
	Arap Dili Ve Edebiyatı Çalışmaları Tarihine Dair Bir Hülasa <i>İsmail Durmuş</i>
	Dilbilim Tarihine Dair Birkaç Söz <i>Ahmet Turan Arslan</i>
	Bir Dilbilimi Olarak Vaz' İlimi ve Tarihsel Gelişimi <i>İbrahim Özdemir</i>
	Arap Edebiyatında İnşâ Sanatının Ortaya Çıkışı Ve Başlıca Temsilcileri <i>Ali Bulut</i>
	<b>İslam Sanat Tarihi 1</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Nalan Türkmen</i>
	Osmanlı Kayıtlarında Mimar Sinan <i>Selçuk Mülayim</i>
	Türkiye'de İslâm Sanatları Tarihi Yazımı <i>Yıldray Özbek</i>
	Türkiye'de Sanat Terimleri Meselesinin Ortaya Çıkışı ve Sanat Terimleri Üzerine Yapılan İlk Çalışmalar <i>Mustafa Sürün</i>
	Osmanlı Minyatürü Araştırmalarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Deneme <i>Hesna Haral</i>
10:00 - 11:00	<b>8. OTURUMLAR</b>
	İlim Tasnifleri Tarihi (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Mehmet Görmez</i>
	İslam Filozoflarının İlim Tasnifinde Nefs İlminin Yeri <i>Burhan Köroğlu</i>
	İbnü'l-Ekfani, İrşadü'l-Kasıd <i>Cahid Şenel</i>
	Molla Sadra, el-Esfarü'l-Erbaa ve İksirü'l-Arifin <i>Sümeyye Parıldar</i>

	Taşköprizade, Mevzuatü'l-Ulum <i>Ahmet Sururi</i>
	<b>İslam Sanat Tarihi 2</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Selçuk Mülayim</i>
	Osmanlı Kitap Resimlerinde Metin-Resim İlişkisi Çerçevesinde Kutsalın Betimlenmesi: Miraç Sahneleri Bağlamında Hz. Peygamber, Melekler ve Burak Tasvirleri <i>Nicole Kañçal-Ferrari</i>
	Sanat Tarihi Metodları İslam Sanat Pratiklerine Uygulanabilir mi? <i>Zeynep Gemuhluođlu</i>
	Felsefe, Kelâm ve Tasavvufî Düşünce Perspektifinden “İslam Estetiđine” Kuramsal Bir Bakış: Kavramlar, Dönemler, Kişiler Üzerinden Bir Değerlendirme <i>Ayşe Taşkent</i>
11:00 - 11:30	İkram ☕
11:30 - 12:30	<b>9. OTURUMLAR</b>
	<b>Tefsir Tarihi</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Mehmet Emin Maşalı</i>
	Kur'an Tercüme Tarihi <i>Hidayet Aydar</i>
	Neşetu ulum el-Kuraniyye ve hareketu telif fiha abra el-kurun es-salis ula: İlmü'l tefsir enmuzecen. <i>Omar Hamdan</i>
	Hicri 4 ve 5. Asırda Tefsir <i>İsmail Çalışkan</i>
	Osmanlı'nın Yükseliř Döneminde Tefsir: Molla Gürani ve Ebusuud Efendi Tefsirleri <i>İhsan Kahveci</i>
	<b>Edebiyat Tarihi 1</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Fatih Andı</i> Türk Edebiyatının Modernleşme Sürecinde Gelenekten Kaçmak, Geleneđe Koşmak: Ortak İslam Edebiyatları Karşışından Konumlanış Bocalaması
	Yıkma Ve Yapma Veya Avrupa'da Da Böyle - Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Edebi Eleřtirinin Eleřtirisi <i>Mehmet Narlı</i>
	Talih Deđil, Tarih Hatası: Büyük Bütünden Soyutlanmış Edebiyatımız <i>Dursun Ali Tökel</i>

	1939 I. Neşriyat Kongresinden, 2018 6. Ulusal Yayın Kongresine Türk Çocuk Edebiyatının ve Yayıncılığının Değerlendirilmesi <i>Melike Günyüz</i>
12:30 - 13:30	<b>10. OTURUMLAR</b>
	<b>Dinler Tarihi</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Ömer Faruk Harman</i> Şehristani ve eseri el-milel ve'n-Nihal
	İslam Araştırmalarında Dinler Tarihinin Önemi ve Milel ve Nihal Geleneği <i>Şinasi Gündüz</i>
	Biruni ve Hint Dinleri <i>Ali İhsan Yitik</i>
	İbn Nedim ve el-Fihrist'te Dinler <i>İsmail Taşpınar</i>
	<b>Edebiyat Tarihi 2</b> (Cihannüma Salonu) Edebiyat Tarihinde Yaratıcı Yenilikler: Şehir Mersiyeleri <i>Eyyüp Tanrıverdi</i>
	<b>Oturum Başkanı :</b> <i>Hüseyin Yazıcı</i> Değişen Medeniyet Paradigmalarına Ayna Tutan Bir Gözlemci: Mısırlı Yahya Hakkı (1905-1992)
	Modern Edebiyat Tarihçiliğın Ayrıştırıcı Ve Çatışmacı Zihniyeti <i>Adnan Karaismailoğlu</i>
	Edebiyatçının Öncelikli Olarak Bilmesi Gerekenler <i>İlyas Karslı</i>
13:30 - 14:30	Öğle Yemeği  
14:30 - 15:45	<b>11. OTURUMLAR</b>
	<b>Kelam Tarihi</b> (İhya Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Mustafa Sinanoğlu</i>
	Beylikler Dönemi Anadoluşunda Belagat Merkezli İlim Hareketliliği: Sebepleri ve Etkileri Üzerine Bir Tahlil <i>Mehmet Kalaycı</i>
	Kelam ilminin serüveni Fihrist, Miftah ve Gas üzerine <i>Ahmet Sururi</i>
	Tatavvuru delaleti ilm'l kelam; dirasetun tahliliyyetun fi tarafati ilmi'l kalam <i>Ali Ömeri</i>
	<b>İslam İktisat Tarihi</b> (Mesnevi Salonu) <b>Oturum Başkanı :</b> <i>Erol Özvar</i>

	Political Economy In The Ottoman Empire <i>Metin Cosgel</i>
	Islamic Economics: A Discipline Still In Making <i>Ahmet Faruk Aysan</i>
	İktisadi Dünyayı Düşünmenin İmkanı: Modern İktisada Dair Eleştirel Bir Analiz <i>Feridun Yılmaz</i>
	<b>Eğitim Bilimleri Tarihi</b> (Cihannüma Salonu) <b>Oturum Başkanı : Sefa Bulut</b>
	Osmanlı Klasik Dönemi Medrese Dışı Eğitim Kurumları ve Ortamları <i>Mustafa Gündüz</i>
	İbrahim Turan - Osmanlı Medreselerinde Eğitim Anlayışı <i>Ayşe Zişan Furat</i>
	İslam Eğitim Geleneğinde bir Meslek olarak Öğretmenlik <i>Bayramali Nazirođlu</i>
	History of Education in Early Islam <i>Vehbi Baysan</i>
15:45 - 16:00	İkram ☕
16:00 - 16:45	<b>KAPANIŞ KONUŞMASI</b>
18:00	<b>AKŞAM YEMEĞİ</b> 🍴



